

KONVENCIJA O DOSTOPU DO INFORMACIJ, UDELEŽBI JAVNOSTI PRI ODLOČANJU IN DOSTOPU DO PRAVNEGA VARSTVA V OKOLJSKIH ZADEVAH

Pogodbenice te konvencije

se sklicujejo na 1. načelo Stockholmske deklaracije o človekovem okolju,

se sklicujejo tudi na 10. načelo Deklaracije o okolju in razvoju iz Ria,

se nadalje sklicujejo na resoluciji Generalne skupščine št. 37/7 o Svetovni listini za naravo z dne 28. oktobra 1982 in št. 45/94 o potrebi zagotoviti zdravo okolje za blaginjo ljudi z dne 14. decembra 1990,

se sklicujejo na Evropsko listino o okolju in zdravju, sprejeto 8. decembra 1989 na prvi evropski konferenci Svetovne zdravstvene organizacije o okolju in zdravju v Frankfurtu ob Majni, Nemčija,

potrjujejo, da je treba varovati, ohranjati in izboljševati stanje okolja in zagotoviti trajnostni in okolju primeren razvoj,

priznavajo, da je primerno varstvo okolja bistveno za blaginjo ljudi in za uresničevanje temeljnih človekovih pravic skupaj s samo pravico do življenja,

priznavajo tudi, da ima vsaka oseba pravico živeti v okolju, primernem za njeno zdravje in blaginjo, in dolžnost, da sama in skupaj z drugimi varuje in izboljšuje okolje za sedanje in prihodnje generacije,

upoštevajo, da morajo imeti državljani, da bi lahko uveljavljali to pravico in izpolnjevali to dolžnost, dostop do informacij, pravico do udeležbe pri odločanju in dostop do pravnega varstva v okoljskih zadevah, ter se v zvezi s tem zavedajo, da državljani za uresničevanje svojih pravic morda potrebujejo pomoč,

priznavajo, da boljši dostop do informacij in udeležba javnosti pri odločanju na področju okolja povečujeta kakovost in izvajanje odločitev, prispevata k ozaveščanju javnosti o okoljskih vprašanjih, dajeta javnosti možnost, da izraža svoje interese, in omogočata organom javne oblasti, da jih ustrezno upoštevajo,

imajo s tem namen povečati odgovornost in preglednost odločanja in okrepiti podporo javnosti pri okoljskem odločanju,

priznavajo, da je preglednost zaželena v vseh vejah oblasti, in pozivajo zakonodajna telesa, da pri svojih postopkih uresničujejo načela te konvencije,

priznavajo tudi, da mora biti javnost seznanjena s postopki za udeležbo pri okoljskem odločanju, imeti do njih prost dostop ter vedeti, kako jih uporabljati,

priznavajo nadalje pomen vloge, ki jo imajo lahko posamezniki, nevladne organizacije in zasebni sektor pri varstvu okolja,

želijo spodbujati okoljsko izobraževanje za boljše razumevanje okolja in trajnostnega razvoja ter splošno ozaveščanje javnosti in njeno udeležbo pri odločitvah, ki vplivajo na okolje in trajnostni razvoj,

ugotavljajo v zvezi s tem pomen uporabe medijev in elektronskih ali drugih prihodnjih oblik komuniciranja,

priznavajo, da je pomembno v odločanje državnih organov v celoti vključevati okoljske vsebine in morajo zato organi javne oblasti imeti natančne, vsestranske in najnovejše okoljske informacije,

priznavajo, da imajo organi javne oblasti okoljske informacije v interesu javnosti,

se zavzemajo, da bi bili javnosti, vključno z organizacijami, dostopni učinkoviti pravosodni mehanizmi za varstvo njihovih legitimnih interesov in za izvajanje zakonov,

ugotavljajo, da je pomembno potrošnikom zagotoviti ustrezne informacije o izdelkih, da bi se tako obveščeni pri izbiri lahko odločali glede na njihove posledice za okolje,

priznavajo zaskrbljenost javnosti zaradi namernega sproščanja gensko spremenjenih organizmov v okolje in potrebo po večji preglednosti in večji udeležbi javnosti pri odločanju na tem področju,

so prepričane, da bo izvajanje te konvencije prispevalo h krepitvi demokracije na območju, ki ga pokriva Gospodarska komisija Združenih narodov za Evropo (ECE),

se zavedajo vloge, ki jo ima pri tem ECE, in se med drugim sklicujejo na Smernice ECE o dostopu do okoljskih informacij in o udeležbi javnosti pri okoljskem odločanju, potrjene v ministrski deklaraciji, ki je bila sprejeta 25. oktobra 1995 na tretji ministrski konferenci "Okolje za Evropo" v Sofiji, Bolgarija,

upoštevajo ustrezne določbe Konvencije o presoji čezmejnih vplivov na okolje, sprejete 25. februarja 1991 v kraju Espoo na Finskem, 1991, in Konvencije o čezmejnih vplivih industrijskih nesreč in Konvencije o varstvu in uporabi čezmejnih vodotokov in mednarodnih jezer, sprejetih 17. marca 1992 v Helsinkih, ter drugih regionalnih konvencij,

se zavedajo, da bo sprejetje te konvencije prispevalo k nadaljnji krepitvi procesa "Okolje za Evropo" in k dosežkom četrte ministrske konference, ki je bila junija 1998 v Aarhusu, Danska,

zato so se dogovorile:

1. člen

CILJ

Da bi prispevali k varstvu pravice vsake osebe sedanjih in prihodnjih generacij, da živi v okolju, primernem za njeno zdravje in blaginjo, vsaka pogodbenica v skladu z določbami te konvencije zagotavlja pravico do dostopa do informacij, do udeležbe javnosti pri odločanju in do dostopa do pravnega varstva v okoljskih zadevah.

2. člen

POMEN IZRAZOV

V tej konvenciji:

1. "pogodbenica" pomeni pogodbenico te konvencije, če ni v besedilu drugače določeno;
2. "organ javne oblasti" pomeni:
 - a) vlado na državni, regionalni in drugi ravni;
 - b) fizične ali pravne osebe, ki opravljajo javnoupravne naloge po notranji zakonodaji, vključno s posebnimi nalogami, dejavnostmi ali storitvami v zvezi z okoljem;
 - c) vse druge fizične ali pravne osebe, ki imajo javna pooblastila ali naloge ali opravljajo javne storitve v zvezi z okoljem pod nadzorom organa ali osebe iz pododstavka a) ali b);
 - d) institucije katere koli organizacije za regionalno gospodarsko povezovanje iz 17. člena, ki je pogodbenica te konvencije.

Ta izraz pa ne vključuje organov ali institucij, kadar delujejo v sodni ali zakonodajni pristojnosti;

3. "okoljske informacije" pomenijo vse pisne, vizualne, zvočne in elektronske informacije ali informacije v kakšni koli drugi materialni obliki:
 - a) o stanju elementov okolja, kot so zrak in ozračje, voda, prst, zemljišča, krajina in naravna območja, biološka raznovrstnost in njene sestavine, vključno z gensko spremenjenimi organizmi, in o medsebojnem vplivu teh elementov;
 - b) o dejavnikih, kot so snovi, energija, hrup in sevanje, ter o dejavnostih ali ukrepih skupaj z upravnimi ukrepi, okoljskimi sporazumi, politikami, zakonodajo, načrti in programi, ki vplivajo ali bi lahko vplivali na elemente okolja iz pododstavka a), o analizah stroškov in koristi ter o drugih ekonomskih analizah in predpostavkah, ki se uporabljajo pri okoljskem odločanju;
 - c) o zdravstvenem stanju in varnosti ljudi, življenjskih razmerah ljudi, stanju kulturnih znamenitosti in objektov, če nanje vpliva ali bi lahko vplivalo stanje elementov okolja ali s temi elementi povezani dejavniki, dejavnosti ali ukrepi iz pododstavka b);

4. "javnost" pomeni eno ali več fizičnih ali pravnih oseb in v skladu z notranjo zakonodajo ali prakso posameznih držav njihova združenja, organizacije ali skupine;

5. "vključena javnost" pomeni javnost, ki jo okoljsko odločanje prizadene ali bi jo lahko prizadelo ali ki ima interes pri okoljskem odločanju; šteje se, da imajo interes nevladne organizacije, ki spodbujajo varstvo okolja in izpolnjujejo vse zahteve, ki jih določa notranja zakonodaja.

3. člen

SPLOŠNE DOLOČBE

1. Pogodbenica sprejme potrebne zakonodajne, ureditvene in druge ukrepe, vključno z ukrepi za uskladitev določb za izvajanje določb te konvencije o informacijah, udeležbi javnosti in dostopu do pravnega varstva, kakor tudi ustrezne ukrepe za njihovo izvrševanje, da vzpostavi in ohrani jasen, pregleden in dosleden okvir za izvajanje določb te konvencije.

2. Pogodbenica si prizadeva zagotoviti, da uradniki in organi usmerjajo javnost in ji pomagajo pri iskanju dostopa do informacij, lažji udeležbi pri odločanju in iskanju dostopa do pravnega varstva v okoljskih zadevah.

3. Pogodbenica spodbuja izobraževanje ter ozaveščanje javnosti o okolju, zlasti glede možnosti dostopa do informacij, udeležbe pri odločanju in dostopa do pravnega varstva v okoljskih zadevah.

4. Pogodbenica zagotovi ustrezno priznanje in podporo združenjem, organizacijam ali skupinam, ki spodbujajo varstvo okolja, in zagotovi tudi, da je njen notranji pravni sistem skladen s to obvezo.

5. Določbe te konvencije ne vplivajo na pravico pogodbenice, da ohrani ali uvede ukrepe, ki zagotavljajo širši dostop do informacij, večjo udeležbo javnosti pri odločanju in širši dostop do pravnega varstva v okoljskih zadevah, kot to zahteva konvencija.

6. Ta konvencija ne zahteva zmanjšanja obstoječih pravic do dostopa do informacij, udeležbe javnosti pri odločanju in dostopa do pravnega varstva v okoljskih zadevah.

7. Pogodbenica spodbuja uporabo načel te konvencije v postopkih mednarodnega okoljskega odločanja in v mednarodnih organizacijah pri zadevah, povezanih z okoljem.

8. Pogodbenica zagotavlja, da tisti, ki uresničujejo svoje pravice v skladu z določbami te konvencije, zaradi tega ne smejo biti na noben način kaznovani, sodno preganjani ali nadlegovani. Ta določba ne vpliva na pristojnost državnih sodišč, da v sodnih postopkih dosodijo razumne stroške.

9. V skladu z ustreznimi določbami te konvencije ima javnost dostop do informacij, možnost udeležbe pri odločanju in dostop do pravnega varstva v okoljskih zadevah brez razlikovanja glede na državljanstvo, narodnost ali stalno prebivališče, pri pravni osebi pa brez razlikovanja glede na sedež ali dejanski kraj poslovanja.

4. člen

DOSTOP DO OKOLJSKIH INFORMACIJ

1. Če so zahtevane okoljske informacije, pogodbenica v skladu z odstavki tega člena zagotovi, da jih organi javne oblasti v okviru notranje zakonodaje dajo na razpolago javnosti, na zahtevo in pod pogoji iz pododstavka b) pa tudi kopije dejanske dokumentacije, ki take informacije vsebuje ali obsega:

- a) ne da bi bilo treba navesti interes;
- b) v zahtevani obliki, razen če:
 - i) ima organ javne oblasti utemeljen razlog, da jih da v drugačni obliki, pri čemer mora navesti razloge, zakaj jih daje v taki obliki, ali
 - ii) je informacija že javno na razpolago v drugačni obliki.

2. Okoljske informacije iz prvega odstavka se dajo na razpolago čim prej in najpozneje v enem mesecu od vložitve zahtevka, razen če obseg in celovitost informacij opravičujeta podaljšanje tega roka do dveh mesecev od vložitve zahtevka. Vložnika je treba obvestiti o vsakem podaljšanju in o razlogih zanj.

3. Zahtevek za okoljske informacije se lahko zavrne:

- a) če organ javne oblasti, na katerega je naslovljen, nima zahtevanih okoljskih informacij;
- b) če je zahtevek očitno nerazumen ali presplošno izražen ali
- c) če se nanaša na gradivo, ki se še dopolnjuje, ali na notranje komuniciranje med organi javne oblasti, če tako izjemo predvideva notranja zakonodaja ali običajna praksa, pri čemer je treba upoštevati javni interes za razkritje.

4. Zahtevek za okoljske informacije se lahko zavrne, če bi razkritje škodljivo vplivalo:

- a) na zaupnost postopkov organov javne oblasti, če tako zaupnost predvideva notranja zakonodaja;
- b) na mednarodne odnose, obrambo države ali javno varnost;

c) na potek pravnega postopka, možnost osebe, da se ji pravično sodi, ali možnost organa javne oblasti, da izvede kazensko ali disciplinsko preiskavo;

d) na zaupnost poslovnih in industrijskih informacij, če tako zaupnost varuje zakon zaradi zaščite legitimnih gospodarskih interesov. V tem okviru pa je treba razkriti informacije o emisijah, pomembne za varstvo okolja;

e) na pravice intelektualne lastnine;

f) na zaupnost osebnih podatkov in/ali zbirke podatkov, ki se nanašajo na fizično osebo, če ta oseba ne da soglasja za razkritje informacij javnosti in če je taka zaupnost predvidena v notranji zakonodaji;

g) na interese tretjega, ki je dal zahtevane informacije, ne da bi bil to po zakonu dolžan storiti ali bi bilo po zakonu mogoče to od njega zahtevati, in če ta tretji ne da soglasja za predajo gradiva, ali

h) na okolje, na katero se informacije nanašajo, kot so na primer kraji razmnoževanja redkih vrst.

Omenjene razloge za zavrnitev je treba razlagati omejevalno ob upoštevanju javnega interesa za razkritje in ob upoštevanju, ali se zahtevane informacije nanašajo na emisije v okolje.

5. Če organ javne oblasti nima zahtevanih okoljskih informacij, vložniku čim prej sporoči, pri katerem organu javne oblasti jih je po njegovem mnenju mogoče zahtevati, ali pa zahtevek odstopi temu organu in o tem obvesti vložnika.

6. Pogodbenica zagotovi, da organi javne oblasti dajo na razpolago preostale zahtevane okoljske informacije, če se informacija, ki se ne razkrije na podlagi pododstavka c) tretjega odstavka in četrtega odstavka tega člena, lahko izloči, ne da bi to vplivalo na zaupnost tako izločene informacije.

7. Zahtevek je treba zavrniti pisno, če je bil zahtevek pisno vložen ali če vložnik tako zahteva. V zavrnitvi je treba navesti razloge za zavrnitev in obvestiti o dostopu do revizijskega postopka, zagotovljenega v skladu z 9. členom. Zahtevek je treba zavrniti čim prej oziroma najpozneje v enem mesecu, razen če celovitost informacij opravičuje podaljšanje tega roka do dveh mesecev po prejemu zahtevka. Vložnika je treba obvestiti o vsakem podaljšanju in o razlogih zanj.

8. Pogodbenica lahko dovoli, da njeni organi javne oblasti zaračunavajo stroške dajanja informacij, vendar taki stroški ne smejo presegati razumnega zneska. Organi javne oblasti, ki nameravajo zaračunavati dajanje informacij, morajo vložnikom dati na voljo cenik svojih storitev, ki jih lahko zaračunajo, in navesti okoliščine, v katerih lahko zahtevajo plačilo ali se mu odpovejo in kdaj se za dajanje informacij zahteva vnaprejšnje plačilo.

5. člen

ZBIRANJE OKOLJSKIH INFORMACIJ IN NJIHOVO RAZŠIRJANJE V JAVNOSTI

1. Pogodbenica zagotovi:

a) da organi javne oblasti imajo in sproti dopolnjujejo okoljske informacije, ki se nanašajo na njihove naloge;

b) da se vzpostavijo obvezni sistemi za zagotavljanje ustreznega dotoka informacij do organov javne oblasti o predlaganih in obstoječih dejavnostih, ki lahko pomembno vplivajo na okolje;

c) da se ob neposredni nevarnosti za zdravje ljudi ali za okolje zaradi dejavnosti ljudi ali zaradi naravnih vzrokov članom javnosti, ki bi jih to lahko prizadelo, nemudoma sporočijo vse informacije, ki jih ima na razpolago organ javne oblasti in bi lahko omogočile javnosti, da prepreči ali ublaži škodo zaradi take nevarnosti.

2. Pogodbenica v okviru notranje zakonodaje zagotovi, da je način, na katerega organi javne oblasti dajejo okoljske informacije na razpolago javnosti, pregleden in da so okoljske informacije učinkovito dostopne, med drugim tako da:

a) zagotovi, da je javnost dovolj obveščena o vrsti in obsegu okoljskih informacij, ki jih imajo ustrezni organi javne oblasti, o osnovnih določilih in pogojih, pod katerimi so take informacije na razpolago in dostopne, ter o postopku za pridobitev teh informacij;

b) vzpostavi in vzdržuje praktično ureditev, tako da:

i) poskrbi za javno dostopne sezname, registre ali zbirke podatkov;

ii) zahteva od svojih uradnikov, da pomagajo javnosti pri iskanju dostopa do informacij po tej konvenciji, in

iii) določi točke za stike in

c) zagotovi, da je dostop do okoljskih informacij iz seznamov, registrov ali zbirk podatkov, omenjenih v točki i) pododstavka b), brezplačen.

3. Pogodbenica zagotovi, da bodo okoljske informacije postopoma na razpolago v elektronskih podatkovnih bazah, ki so javnosti lahko dostopne po javnih telekomunikacijskih omrežjih. Informacije, dostopne v tej obliki, bi morale vključevati:

a) poročila o stanju okolja iz četrtega odstavka tega člena;

b) besedila okoljske zakonodaje ali zakonodaje, ki se nanaša na okolje;

c) okoljske in z okoljem povezane politike, načrte in programe ter okoljske sporazume, kadar je to primerno, in

d) druge informacije, če bi njihova dostopnost v tej obliki olajšala uporabo notranje zakonodaje za izvajanje te konvencije,

in sicer če so take informacije že na voljo v elektronski obliki.

4. Pogodbenica v rednih časovnih presledkih, ki niso daljši od treh ali štirih let, objavi in razširi v javnosti poročilo o stanju okolja v državi, ki vključuje informacije o kakovosti okolja in informacije o pritiskih na okolje.

5. Pogodbenica v okviru svoje zakonodaje sprejme ukrepe za razširjanje v javnosti, med drugim:

a) zakonodaje in političnih dokumentov, kot so dokumenti o strategijah, politikah, programih in akcijskih načrtih v zvezi z okoljem, ter poročil o njihovem izvajanju, pripravljenih na različnih vladnih ravneh;

b) mednarodnih pogodb, konvencij in sporazumov o okoljskih vprašanjih in

c) drugih pomembnih mednarodnih dokumentov o okoljskih vprašanjih, kadar je to primerno.

6. Pogodbenica spodbuja obratovalce, katerih dejavnosti pomembno vplivajo na okolje, da redno obveščajo javnost o vplivih svojih dejavnosti in izdelkov na okolje, kadar je to primerno v okviru prostovoljnega okoljskega označevanja ali programov presoje ravnanja z okoljem ali z drugimi načini.

7. Pogodbenica:

a) objavlja tista dejstva in analize dejstev, za katere meni, da so ustrezni in pomembni za oblikovanje glavnih predlogov okoljske politike;

b) objavlja razpoložljiva pojasnila o svojem ravnanju v odnosu do javnosti v zadevah s področja te konvencije ali omogoča dostop do njih na drugačen način in

c) v ustrezni obliki zagotavlja informacije, kako vlada na vseh ravneh opravlja javne funkcije ali zagotavlja javne storitve v zvezi z okoljem.

8. Pogodbenica razvije mehanizme, s katerimi zagotovi, da je javnost dovolj obveščena o izdelkih, da bi se tako obveščeni potrošniki lahko pri izbiri odločali glede na njihove posledice za okolje.

9. Pogodbenica po potrebi z upoštevanjem mednarodnih procesov postopoma vzpostavi medsebojno povezan vsedržavni sistem popisov ali registrov onesnaževanja v strukturirani, računalniški in javno dostopni podatkovni bazi, zbrani na podlagi standardiziranega poročanja. Tak sistem lahko vključuje vnose, izpuste in prenose določenih vrst snovi in izdelkov, vključno s

porabo vode, energije in virov, iz določenih vrst dejavnosti v okolje, v proces čiščenja na kraju samem in drugje ter na odlagališča.

10. Nobena določba tega člena ne sme vplivati na pravico pogodbenic, da zavrnejo razkritje določene okoljske informacije v skladu s tretjim in četrtem odstavkom 4. člena.

6. člen

UDELEŽBA JAVNOSTI PRI ODLOČANJU O POSEBNIH DEJAVNOSTIH

1. Pogodbenica

a) pri odločanju o dovoljenju za predlagane dejavnosti, naštete v prilogi I, uporablja določbe tega člena;

b) v skladu s svojo notranjo zakonodajo uporablja določbe tega člena tudi pri odločanju o predlaganih dejavnostih, ki niso naštete v Prilogi I in bi lahko pomembno vplivale na okolje. Pogodbenice v ta namen določijo, ali za tako predlagano dejavnost veljajo določbe tega člena, in

c) lahko za vsak primer posebej, če tako predvideva notranja zakonodaja, odloči, da se za predlagane dejavnosti, ki so namenjene obrambi države, ne uporabljajo določbe tega člena, če meni, da bi njihova uporaba škodljivo vplivala na obrambne namene.

2. Vključeno javnost je treba na začetku postopka okoljskega odločanja ustrezno, pravočasno in učinkovito obvestiti z javno objavo ali vsakogar posebej, če je to primerno, med drugim o:

a) predlagani dejavnosti in vlogi, o kateri se bo odločalo;

b) vrsti možnih odločitev ali o osnutku odločitve;

c) organu javne oblasti, ki je pristojen za odločanje;

d) predvidenem postopku, in takoj ko je informacija na razpolago, o:

i) začetku postopka;

ii) možnostih za udeležbo javnosti;

iii) času in kraju vsake predvidene javne obravnave;

iv) organu javne oblasti, pri katerem je mogoče dobiti ustrezno informacijo, in o tem, kje se ustrezne informacije hranijo, da jih javnost lahko pregleda;

- v) ustreznem organu javne oblasti ali katerem koli drugem uradnem organu, ki se mu lahko predložijo pripombe ali vprašanja, ter predvidenem roku za predložitev pripomb ali vprašanj in
- vi) o tem, katere okoljske informacije v zvezi s predlagano dejavnostjo so na razpolago, in
- e) dejstvu, da je za dejavnost treba pripraviti državno ali čezmejno presojo vplivov na okolje.

3. Zagotoviti je treba ustrezno časovno obdobje za posamezne faze pri udeležbi javnosti, da je na voljo dovolj časa za obveščanje javnosti v skladu z drugim odstavkom tega člena in da se javnost lahko pripravi in učinkovito sodeluje pri okoljskem odločanju.

4. Pogodbenica zagotovi udeležbo javnosti že na začetku odločanja, ko so še vse možnosti odprte in lahko javnost učinkovito sodeluje.

5. Kadar je to primerno, pogodbenica spodbudi možne vložnike, da preden zaprosijo za dovoljenje, opredelijo vključeno javnost, začnejo razpravo in dajo informacije o ciljnih svoje vloge.

6. Pogodbenica zahteva od pristojnih organov javne oblasti, da vključeni javnosti na podlagi zahtevka, če tako določi notranje pravo, omogočijo dostop do vseh informacij, pomembnih za odločanje po tem členu, brezplačno in takoj, ko so na razpolago, da jih lahko preveri, kar pa ne vpliva na pravico pogodbenic, da zavrnejo razkritje določenih informacij v skladu s tretjim in četrtem odstavkom 4. člena. Ob upoštevanju določb 4. člena med ustrezne informacije spadajo vsaj:

- a) opis kraja ter fizičnih in tehničnih značilnosti predlagane dejavnosti skupaj z oceno pričakovanih ostankov in emisij;
- b) opis pomembnih učinkov predlagane dejavnosti na okolje;
- c) opis predvidenih ukrepov za preprečevanje in/ali zmanjšanje teh učinkov in emisij;
- d) poljuden povzetek navedenega;
- e) prikaz glavnih drugih možnosti, ki jih je vložnik proučil, in
- f) v skladu z notranjo zakonodajo glavna poročila in nasveti, ki jih prejme organ javne oblasti v času, ko mora obveščati vključeno javnost v skladu z drugim odstavkom tega člena.

7. V postopkih za udeležbo javnosti je treba javnosti omogočiti, da pisno oz. na javni obravnavi ali ob zaslišanju vložnika predloži vse pripombe, informacije, analize ali mnenja, za katere meni, da se nanašajo na predlagano dejavnost.

8. Pogodbenica zagotovi, da se pri odločitvah ustrezno upošteva izid udeležbe javnosti.
9. Pogodbenica zagotovi, da je javnost v skladu z ustreznimi postopki nemudoma obveščena o odločitvi, ki jo je sprejel organ javne oblasti. Pogodbenica omogoči javnosti dostop do besedila odločitve skupaj z razlogi in utemeljitvami, na podlagi katerih je bila odločitev sprejeta.
10. Pogodbenica zagotovi, da se s potrebnimi spremembami, in kadar je to primerno, uporabljajo določbe drugega do devetega odstavka tega člena, kadar organ javne oblasti ponovno prouči ali dopolni pogoje za izvajanje dejavnosti iz prvega odstavka.
11. Pogodbenica za odločitve o tem, ali dovoli namerno sproščanje gensko spremenjenih organizmov v okolje, uporablja v okviru svojega notranjega prava določbe tega člena, kolikor je to izvedljivo in primerno.

7. člen

UDELEŽBA JAVNOSTI PRI NAČRTIH, PROGRAMIH IN POLITIKAH V ZVEZI Z OKOLJEM

Ko pogodbenica javnosti zagotovi potrebne informacije, sprejme ustrezne praktične in/ali druge ukrepe, da zagotovi pregledno in pravično udeležbo javnosti pri pripravi načrtov in programov v zvezi z okoljem. Pri tem se uporabljajo tretji, četrti in osmi odstavek 6. člena. Ustrezen organ javne oblasti ob upoštevanju ciljev te konvencije opredeli javnost, ki lahko sodeluje. Pogodbenica si primerno prizadeva zagotoviti možnosti za udeležbo javnosti pri pripravi politik, ki se nanašajo na okolje.

8. člen

UDELEŽBA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI IZVRŠILNIH PREDPISOV IN/ALI SPLOŠNO VELJAVNIH PRAVNO OBVEZUJOČIH NORMATIVNIH AKTOV

Na ustrezni stopnji in ko so možnosti še odprte, si pogodbenica prizadeva spodbuditi učinkovito udeležbo javnosti pri pripravi izvršilnih predpisov in drugih splošno veljavnih pravno obvezujočih pravil organov javne oblasti, ki lahko pomembno vplivajo na okolje. V ta namen je treba:

- a) določiti dovolj dolgo časovno obdobje za učinkovito udeležbo,
- b) objaviti osnutek pravil ali ga kako drugače dati na razpolago javnosti in
- c) dati javnosti možnost, da neposredno ali po predstavniških svetovalnih telesih daje svoje pripombe.

Izid udeležbe javnosti je treba čim bolj upoštevati.

9. člen

DOSTOP DO PRAVNEGA VARSTVA

1. Pogodbenica v okviru svoje notranje zakonodaje zagotavlja, da ima vsaka oseba, ki meni, da njen zahtevek za informacije iz 4. člena ni bil upoštevan, da je bil delno ali v celoti neupravičeno zavržen, da je bil odgovor neustrezen ali da njen zahtevek kako drugače ni bil obravnavan v skladu z določbami tega člena, dostop do revizijskega postopka pred sodiščem ali pred drugim neodvisnim in nepristranskim telesom, določenim z zakonom.

Kadar pogodbenica predvidi revizijo pred sodiščem, mora zagotoviti, da ima taka oseba dostop tudi do hitrega brezplačnega ali poceni z zakonom določenega postopka za ponovno obravnavo zahtevka s strani organa javne oblasti ali za revizijo, ki jo opravi neodvisno in nepristransko telo, ki ni sodišče.

Končna odločitev po tem prvem odstavku je obvezujoča za organ javne oblasti, ki razpolaga z informacijami. Razloge je treba navesti pisno, vsaj kadar je dostop do informacij zavržen po tem odstavku.

2. Pogodbenica v okviru svoje notranje zakonodaje zagotovi, da imajo člani vključene javnosti,

a) ki imajo zadosten interes oziroma

b) ki trdijo, da je bila kršena njihova pravica, če se to zahteva kot pogoj po upravnem postopkovnem pravu pogodbenice,

dostop do revizijskega postopka pred sodiščem in/ali drugim neodvisnim in nepristranskim telesom, določenim z zakonom, da izpodbijajo stvarno in postopkovno zakonitost katere koli odločitve, dejanja ali opustitve na podlagi določb 6. člena, in kadar je to predvideno po notranjem pravu in brez vpliva na tretji odstavek tega člena, tudi drugih ustreznih določb te konvencije.

Kaj sta zadosten interes in kršitev pravice, se določi v skladu z zahtevami notranjega prava in skladno s ciljem te konvencije, da se s to konvencijo daje vključeni javnosti širok dostop do pravnega varstva. V ta namen se za pododstavek a) tega odstavka šteje za zadosten tudi interes vsake nevladne organizacije, ki izpolnjuje zahteve iz petega odstavka 2. člena. Za take organizacije se tudi šteje, da imajo pravice, ki se lahko kršijo v smislu pododstavka b) tega odstavka.

Določbe tega drugega odstavka ne izključujejo možnosti predhodnega revizijskega postopka pred upravnim organom in ne vplivajo na zahtevo, da je treba izčrpati vse upravne revizijske postopke, preden se zateče k sodnim revizijskim postopkom, če je taka zahteva predvidena po notranjem pravu.

3. Poleg tega in brez vpliva na revizijske postopke iz prvega in drugega odstavka tega člena mora pogodbenica zagotoviti, da imajo člani javnosti, kadar izpolnjujejo morebitna merila po njenem notranjem pravu, dostop do upravnih ali sodnih postopkov za izpodbijanje dejanj in opustitev oseb zasebnega prava in organov javne oblasti, ki so v nasprotju z določbami njenega notranjega prava, ki se nanaša na okolje.

4. Poleg tega in brez vpliva na prvi odstavek tega člena morajo postopki iz prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena zagotavljati ustrezna in učinkovita pravna sredstva, vključno s sodno prepovedjo, če je ta primerna, in biti morajo pošteni, pravični, pravočasni in ne pretirano dragi. Odločitve po tem členu morajo biti izdane ali evidentirane v pisni obliki. Odločitve sodišč in po možnosti tudi drugih teles morajo biti javno dostopne.

5. Da bi povečala učinkovitost določb tega člena, pogodbenica zagotovi, da je javnost seznanjena z dostopom do upravnih in sodnih revizijskih postopkov, ter prouči možnosti za vzpostavitev ustreznih mehanizmov pomoči za odpravo ali zmanjšanje finančnih in drugih ovir za dostop do pravnega varstva.

10. člen

SESTANEK POGODBENIC

1. Prvi sestanek pogodbenic se skliče najpozneje eno leto po datumu začetka veljavnosti te konvencije. Nato so redni sestanki pogodbenic najmanj enkrat vsaki dve leti, razen če pogodbenice določijo drugače, ali na pisno zahtevo katere koli pogodbenice pod pogojem, da zahtevo podpre najmanj ena tretjina pogodbenic, v šestih mesecih, potem ko je izvršilni sekretar Gospodarske komisije ZN za Evropo zahtevo sporočil vsem pogodbenicam.

2. Na sestankih pogodbenice stalno spremljajo izvajanje te konvencije na podlagi rednega poročanja pogodbenic in zato:

a) pregledujejo politike ter pravne in metodološke pristope glede dostopa do informacij, udeležbe javnosti pri odločanju in dostopa do pravnega varstva v okoljskih zadevah, da bi jih še izboljšale;

b) izmenjujejo informacije o pridobljenih izkušnjah pri sklepanju in izvajanju dvostranskih in večstranskih ali drugih sporazumov, pomembnih za namene te konvencije, katerih pogodbenica je ena ali več pogodbenic te konvencije;

c) po potrebi prosijo za pomoč ustrezne organe Gospodarske komisije ZN za Evropo kot tudi druga ustrezna mednarodna telesa in posebne odbore na vseh področjih, pomembnih za doseganje namenov te konvencije;

d) ustanavljajo pomožna telesa, ki se jim zdijo potrebna;

- e) po potrebi pripravijo protokole k tej konvenciji;
 - f) obravnavajo in sprejemajo predloge za spremembe te konvencije v skladu z določbami 14. člena;
 - g) obravnavajo in sprejmejo vse dodatne ukrepe, potrebne za doseganje namenov te konvencije;
 - h) na svojem prvem sestanku obravnavajo in soglasno sprejmejo poslovnik svojih sestankov in sestankov pomožnih teles;
 - i) na svojem prvem sestanku pregledajo svoje izkušnje pri izvajanju določb devetega odstavka 5. člena in proučijo, kateri ukrepi so potrebni za nadaljnji razvoj sistema iz omenjenega odstavka, pri čemer upoštevajo mednarodne procese in razvoj, vključno s pripravo ustreznega dokumenta o registrih ali popisih izpustov in prenosa onesnaževanja, ki je lahko priloga te konvencije.
3. Na sestanku pogodbenic se po potrebi prouči možnost sklepanja dogovorov o financiranju na podlagi soglasja.
4. Organizacija združenih narodov, njene specializirane agencije in Mednarodna agencija za atomsko energijo ter tudi vsaka država ali organizacija za regionalno gospodarsko povezovanje, ki ima v skladu s 17. členom pravico podpisati to konvencijo, ni pa pogodbenica te konvencije, in medvladna organizacija, ki je usposobljena za področja, na katera se nanaša ta konvencija, lahko na sestankih pogodbenic sodelujejo kot opazovalke.
5. Nevladna organizacija, usposobljena za področja, na katera se nanaša ta konvencija, ki je obvestila izvršilnega sekretarja Gospodarske komisije ZN za Evropo, da želi biti zastopana na sestanku pogodbenic, ima pravico sodelovati kot opazovalka, razen če najmanj ena tretjina na sestanku navzočih pogodbenic temu nasprotuje.
6. Za namene četrtega in petega odstavka tega člena se s poslovnikom iz pododstavka h) drugega odstavka tega člena uredijo postopek za udeležbo in drugi s tem povezani pogoji.

11. člen

GLASOVALNA PRAVICA

1. Pogodbenica te konvencije ima en glas, razen v primerih iz drugega odstavka tega člena.
2. Organizacije za regionalno gospodarsko povezovanje lahko pri zadevah, ki so v njihovi pristojnosti, uresničujejo svojo glasovalno pravico s številom glasov, ki je enako številu držav njihovih držav članic, ki so pogodbenice te konvencije. Te organizacije pa nimajo pravice glasovati, če to pravico uresničijo njihove države članice, in obratno.

12. člen

SEKRETARIAT

Izvršilni sekretar Gospodarske komisije ZN za Evropo opravlja te naloge:

- a) sklicuje in pripravlja sestanke pogodbenic;
- b) pogodbenicam pošilja poročila in druge informacije, ki jih prejme v skladu z določbami te konvencije, in
- c) druge naloge, ki jih lahko določijo pogodbenice.

13. člen

PRILOGE

Priloge te konvencije so njen sestavni del.

14. člen

SPREMEMBE KONVENCIJE

1. Vsaka pogodbenica lahko predlaga spremembe te konvencije.
2. Besedilo predlagane spremembe konvencije se pisno predloži izvršilnemu sekretarju Gospodarske komisije ZN za Evropo, ki ga pošlje vsem pogodbenicam najmanj devetdeset dni pred sestankom pogodbenic, na katerem naj bi spremembo sprejeli.
3. Pogodbenice si po svojih močeh prizadevajo, da se soglasno dogovorijo o vsaki predlagani spremembi te konvencije. Če so vse možnosti za soglasno sprejetje izčrpane in ni dosežen sporazum, se sprememba v skrajnem primeru lahko sprejme s tričetrtinsko večino glasov pogodbenic, ki so na sestanku navzoče in glasujejo.
4. Depozitar pošlje spremembe te konvencije, sprejete v skladu s tretjim odstavkom tega člena, vsem pogodbenicam v ratifikacijo, odobritev ali sprejetje. Spremembe konvencije razen sprememb prilog začnejo za pogodbenice, ki so jih ratificirale, odobrile ali sprejele, veljati devetdeseti dan od dneva, ko je depozitar od najmanj treh četrtin pogodbenic prejel uradno obvestilo o njihovi ratifikaciji, odobritvi ali sprejetju. Nato pa začnejo za vse druge pogodbenice spremembe veljati devetdeseti dan od dneva, ko pogodbenica deponira svojo listino o ratifikaciji, odobritvi ali sprejetju.

5. Pogodbenica, ki ne more odobriti spremembe priloge te konvencije, o tem pisno uradno obvesti depozitarja v dvanajstih mesecih od dneva sporočila o sprejetju te spremembe. Depozitar o vsakem takem prejetem uradnem obvestilu nemudoma uradno obvesti vse pogodbenice. Pogodbenica lahko svoje predhodno obvestilo kadar koli nadomesti z uradnim obvestilom o sprejetju in za to pogodbenico spremembe take priloge začnejo veljati po deponiranju listine o sprejetju pri depozitarju.

6. Po preteku dvanajstih mesecev od dneva depozitarjevega sporočila iz četrtega odstavka tega člena začne sprememba priloge veljati za tiste pogodbenice, ki depozitarju niso poslale uradnega obvestila v skladu z določbami petega odstavka tega člena, če takega uradnega obvestila ni predložila več kot ena tretjina pogodbenic.

7. V tem členu izraz "pogodbenice, ki so navzoče in glasujejo" pomeni pogodbenice, ki so navzoče in glasujejo za ali proti.

15. člen

PREGLED SKLADNOSTI

Na sestanku pogodbenic se soglasno določijo možni nekonfliktni, nesodni in posvetovalni postopki za pregled skladnosti z določbami te konvencije. Ti postopki naj omogočajo ustrezno vključevanje javnosti in lahko zajemajo tudi možnost obravnavanja sporočil članov javnosti o zadevah, povezanih s to konvencijo.

16. člen

REŠEVANJE SPOROV

1. Pri sporu med dvema ali več pogodbenicami o razlagi ali uporabi te konvencije si pogodbenice prizadevajo za rešitev spora s pogajanjem ali na drug za stranke v sporu sprejemljiv način.

2. Pri podpisu, ratifikaciji, sprejetju, odobritvi konvencije ali pristopu k njej ali kadar koli pozneje lahko pogodbenica pisno izjavi depozitarju, da za spor, ki ni bil rešen v skladu s prvim odstavkom tega člena, sprejema v odnosu do druge pogodbenice, ki sprejema enako obveznost, kot obveznega enega ali oba od spodaj navedenih načinov reševanja sporov:

- a) predložitev spora Meddržavnemu sodišču;
- b) arbitražo v skladu s postopkom iz Priloge II.

3. Če so stranke v sporu sprejele oba načina reševanja sporov iz drugega odstavka tega člena, se lahko spor predloži samo Meddržavnemu sodišču, razen če se stranke dogovorijo drugače.

17. člen

PODPIS

Ta konvencija je na voljo za podpis v Aarhusu (Danska) 25. junija 1998, nato pa na sedežu Združenih narodov v New Yorku do 21. decembra 1998 za države članice Gospodarske komisije ZN za Evropo kot tudi za države, ki imajo v Gospodarski komisiji ZN za Evropo svetovalni status v skladu z osmim in enajstim odstavkom resolucije št. 36 (IV) Ekonomsko-socialnega sveta z dne 28. marca 1947, in za organizacije za regionalno gospodarsko povezovanje, ki so jih ustanovile suverene države članice Gospodarske komisije ZN za Evropo, na katere so njihove države članice prenesle pristojnost za zadeve, ki jih ureja ta konvencija, vključno s pristojnostjo za sklepanje mednarodnih pogodb v zvezi s temi zadevami.

18. člen

DEPOZITAR

Depozitar te konvencije je generalni sekretar Združenih narodov.

19. člen

RATIFIKACIJA, SPREJETJE, ODOBRITEV IN PRISTOP

1. Države podpisnice in organizacije za regionalno gospodarsko povezovanje ratificirajo, sprejmejo ali odobrijo to konvencijo.
2. Za države in organizacije za regionalno gospodarsko sodelovanje iz 17. člena je konvencija na voljo za pristop od 22. decembra 1998 dalje.
3. Katera koli druga država, ki ni navedena v drugem odstavku tega člena in je članica Združenih narodov, lahko pristopi h konvenciji po odobritvi sestanka pogodbenic.
4. Za organizacijo iz 17. člena, ki postane pogodbenica te konvencije, ne da bi bila tudi katera koli od njenih držav članic pogodbenica te konvencije, veljajo vse obveznosti iz te konvencije. Če je ena ali več držav članic te organizacije pogodbenica te konvencije, se organizacija in njene države članice dogovorijo o svojih nalogah za izvajanje obveznosti po tej konvenciji. V takih primerih organizacija in države članice ne morejo hkrati uresničevati pravic iz te konvencije.
5. Organizacije za regionalno gospodarsko povezovanje iz 17. člena v svojih listinah o ratifikaciji, sprejetju, odobritvi ali pristopu navedejo obseg svojih pristojnosti v zvezi z zadevami, ki jih ureja ta konvencija. Te organizacije tudi obvestijo depozitarja o vsaki bistveni spremembi obsega svojih pristojnosti.

20. člen

ZAČETEK VELJAVNOSTI

1. Konvencija začne veljati devetdeseti dan po datumu deponiranja šestnajste listine o ratifikaciji, sprejetju, odobritvi ali pristopu.
2. Za prvi odstavek tega člena se listina, ki jo deponira organizacija za regionalno gospodarsko povezovanje, ne šteje kot dodatna k listinam, ki so jih deponirale države članice te organizacije.
3. Za državo ali organizacijo iz 17. člena, ki ratificira, sprejme ali odobri to konvencijo ali k njej pristopi po deponiranju šestnajste listine o ratifikaciji, sprejetju, odobritvi ali pristopu, začne konvencija veljati devetdeseti dan po datumu, ko je ta država ali organizacija deponirala svojo listino o ratifikaciji, sprejetju, odobritvi ali pristopu.

21. člen

ODPOVED

Kadar koli po treh letih od datuma, ko je konvencija za določeno pogodbenico začela veljati, lahko ta pogodbenica konvencijo odpove s pisnim uradnim obvestilom depozitarju. Taka odpoved začne veljati devetdeseti dan po datumu, ko jo je depozitar prejel.

22. člen

VERODOSTOJNA BESEDILA

Izvirnik te konvencije, katerega besedila v angleščini, francoščini in ruščini so enako verodostojna, se hrani pri generalnem sekretarju Združenih narodov.

V POTRDITEV TEGA so podpisani in za to pravilno pooblaščenim podpisali to konvencijo.

SESTAVLJENO v Aarhusu (Danska) petindvajsetega junija tisoč devetsto osemindvetdeset.

Priloga I

SEZNAM DEJAVNOSTI IZ PODODSTAVKA a) PRVEGA ODSTAVKA 6. ČLENA

1. Energetika:

- rafinerije nafte in plina;
- obrati za uplinjanje in utekočinjanje;
- termoelektrarne in druge kurilne naprave z nazivno vhodno toplotno močjo 50 megavatov (MW) ali več;
- koksarne;
- jedrske elektrarne in drugi jedrski reaktorji, vključno z razstavitvijo ali razgradnjo takih elektrarn ali reaktorjev¹ (razen raziskovalnih objektov za proizvodnjo in pretvorbo cepljivih in oplodljivih materialov, katerih največja moč ne presega 1 kW stalne toplotne obremenitve);
- obrati za predelavo ožarčenega jedrskega goriva;
- obrati:
 - za proizvodnjo ali obogatitev jedrskega goriva;
 - za obdelavo ožarčenega jedrskega goriva ali visokoradioaktivnih odpadkov;
 - za končno odlaganje ožarčenega jedrskega goriva;
 - izključno za končno odlaganje radioaktivnih odpadkov;
 - izključno za skladiščenje (načrtovano za več kot 10 let) ožarčenega jedrskega goriva ali radioaktivnih odpadkov zunaj mesta proizvodnje.

2. Proizvodnja in predelava kovin:

- obrati za praženje ali sintranje rud (vključno s sulfidnimi rudami);
- obrati za proizvodnjo surovega železa ali jekla (primarno ali sekundarno taljenje), vključno s kontinuirnim litjem, z zmogljivostjo več kot 2,5 tone na uro;
- obrati za predelavo železa in jekla:
 - i) obrati za vroče valjanje z zmogljivostjo več kot 20 ton surovega jekla na uro;
 - ii) kovačije, v katerih uporabljena toplotna moč presega 20 MW, in s kladivi, katerih energija je večja od 50 kilodžulov na kladivo;
 - iii) nanašanje zaščitnih prevlek iz staljenih kovin z vložkom več kot 2 toni surovega jekla na uro;
- livarne železa in jekla s proizvodno zmogljivostjo več kot 20 ton na dan;
- obrati:
 - i) za proizvodnjo surovih barvnih kovin iz rude, koncentratov ali sekundarnih surovin z metalurškimi, kemičnimi ali elektrolitskimi postopki;
 - ii) za taljenje in legiranje barvnih kovin, vključno z izrabljenimi izdelki za predelavo (rafinacija, litje itd.) s talilno zmogljivostjo več kot 4 tone na dan za svinec in kadmij ali 20 ton na dan za vse druge kovine;
- obrati za površinsko obdelavo kovin in plastičnih mas z uporabo elektrolitskih ali kemičnih postopkov v kadeh s prostornino več kot 30 m³.

3. Nekovinska industrija:

- obrati za proizvodnjo cementnega klinkerja v rotacijskih pečeh s proizvodno zmogljivostjo več kot 500 ton na dan ali apna v rotacijskih pečeh s proizvodno zmogljivostjo več kot 50 ton na dan ali v drugih pečeh s proizvodno zmogljivostjo več kot 50 ton na dan;
- obrati za proizvodnjo azbesta in azbestnih izdelkov;
- obrati za proizvodnjo stekla, vključno s steklenimi vlakni, s talilno zmogljivostjo več kot 20 ton na dan;
- obrati za taljenje nekovin, vključno s proizvodnjo mineralnih vlaken, s talilno zmogljivostjo več kot 20 ton na dan;
- obrati za izdelavo keramičnih izdelkov z žganjem, posebno strešnikov, opek, ognjevzdržnih opek, ploščic, lončevine ali porcelana, s proizvodno zmogljivostjo več kot 75 ton na dan in/ali z zmogljivostjo peči več kot 4 m³ in vložkom v posamezno peč več kot 300 kg/m³.

4. Kemična industrija: proizvodnja v okviru kategorij dejavnosti iz tega odstavka pomeni proizvodnjo na industrijski ravni s kemično predelavo snovi ali skupin snovi iz pododstavkov a) do g):

- a) Kemični obrati za proizvodnjo osnovnih organskih kemikalij, kot so:
 - i) enostavni ogljikovodiki (ciklični ali neciklični, nasičeni ali nenasičeni, alifatski ali aromatski);
 - ii) ogljikovodiki z vezanim kisikom, kot so alkoholi, aldehidi, ketoni, karboksilne kisline, estri, acetati, etri, peroksidi, epoksi smole;
 - iii) žveplovi ogljikovodiki;
 - iv) dušikovi ogljikovodiki, kot so amini, amidi, dušikove, nitro- ali nitratne spojine, nitrili, cianati, izocianati;
 - v) ogljikovodiki z vezanim fosforjem;
 - vi) halogeni ogljikovodiki;
 - vii) organokovinske spojine;
 - viii) osnovne plastične mase (polimeri, sintetična vlakna in vlakna na osnovi celuloze);
 - ix) sintetične gume;
 - x) barve in pigmenti;
 - xi) površinsko aktivne snovi.

- b) Kemični obrati za proizvodnjo osnovnih anorganskih kemikalij, kot so:
 - i) plini, kot so amoniak, klor ali vodikov klorid, fluor ali vodikov fluorid, ogljikovi oksidi, žveplove spojine, dušikovi oksidi, vodik, žveplov dioksid, karbonilklorid;
 - ii) kisline, kot so kromova kislina, fluorovodikova kislina, fosforjeva kislina, dušikova kislina, klorovodikova kislina, žveplova kislina, oleum, žveplasta kislina;
 - iii) lugi, kot so amonijev hidroksid, kalijev hidroksid, natrijev hidroksid;
 - iv) soli, kot so amonijev klorid, kalijev klorat, kalijev karbonat, natrijev karbonat, perborat, srebrov nitrat;

- v) nekovine, kovinski oksidi ali druge anorganske spojine, kot so kalcijev karbid, silicij, silicijev karbid;
- c) kemični obrati za proizvodnjo fosfornih, dušikovih ali kalijevih gnojil (enostavnih ali sestavljenih);
- d) kemični obrati za proizvodnjo osnovnih sredstev za varstvo rastlin in biocidov;
- e) obrati, v katerih se uporabljajo kemični ali biološki postopki za proizvodnjo osnovnih farmacevtskih izdelkov;
- f) kemični obrati za proizvodnjo eksplozivnih snovi;
- g) kemični obrati, v katerih se s kemičnimi ali biološkimi postopki proizvajajo beljakovinski dodatki krme, encimi in druge beljakovinske snovi.

5. Ravnanje z odpadki:

- obrati za sežiganje, predelavo, kemično obdelavo ali odlaganje nevarnih odpadkov;
- obrati za sežiganje komunalnih odpadkov z zmogljivostjo več kot 3 tone na uro;
- obrati za odstranjevanje nenevarnih odpadkov z zmogljivostjo več kot 50 ton na dan;
- odlagališča, ki sprejmejo več kot 10 ton odpadkov na dan ali s skupno zmogljivostjo več kot 25.000 ton, razen odlagališč za inertne odpadke.

6. Čistilne naprave za odpadno vodo z zmogljivostjo za več kot 150 000 populacijskih ekvivalentov.

7. Industrijski obrati za:

- a) proizvodnjo papirne kaše iz lesa ali podobnih vlaknatih materialov;
- b) proizvodnjo papirja in lepenke s proizvodno zmogljivostjo več kot 20 ton na dan.

8. a) Gradnja prog za železniški promet na dolge razdalje in letališč² z osnovno dolžino vzletnih stez 2100 m ali več;

- b) gradnja avtocest in hitrih cest;³

c) gradnja novih štiri- ali večpasovnih cest ali premestitev in/ali razširitev obstoječih dvo- ali manjpasovnih cest v štiri- ali večpasovne ceste, če je neprekinjena dolžina take nove ali premeščene in/ali razširjene ceste 10 ali več km.

9. a) Notranje plovne poti in pristanišča za promet po notranjih plovnih poteh za plovila z nosilnostjo več kot 1350 ton;

b) trgovska pristanišča, pomoli za natovarjanje in raztovarjanje, povezani s kopnim, in zunanja pristanišča (razen trajektnih pomolov), ki lahko sprejmejo plovila z nosilnostjo več kot 1350 ton.

10. Črpanje podtalnice ali sistemi za umetno bogatenje podtalnice, če je letna količina načrpane ali obogatene vode enaka ali večja od 10 milijonov kubičnih metrov.

11. a) Objekti za prenos vode med porečji, če je prenos namenjen preprečevanju morebitnega pomanjkanja vode in če je količina prenesene vode večja od 100 milijonov kubičnih metrov na leto;

b) v vseh drugih primerih objekti za prenos vode med porečji, če je večletni povprečni pretok porečja, v katerem se voda črpa, večji od 2000 milijonov kubičnih metrov na leto in če je količina prenesene vode večja od 5 % tega pretoka.

V obeh primerih ni zajet prenos vodovodne pitne vode.

12. Komercialno črpanje nafte in zemeljskega plina, če količina načrpane nafte presega 500 ton na dan in 500 000 kubičnih metrov plina na dan.

13. Jezovi in drugi objekti za zadrževanje ali trajno skladiščenje vode, če nova ali dodatna količina zadržane ali uskladiščene vode presega 10 milijonov kubičnih metrov.

14. Cevovodi za plin, nafto ali kemikalije s premerom več kot 800 mm in dolžino več kot 40 km.

15. Obrati za intenzivno rejo perutnine ali prašičev z več kot:

a) 40 000 mest za perutnino;

b) 2000 mest za pitance (težje od 30 kg) ali

c) 750 mest za plemenske svinje.

16. Kamnolomi in površinski kopi, če pridobivalna površina presega 25 hektarjev, ali kopanje šote, če pridobivalna površina presega 150 hektarjev.

17. Gradnja nadzemne električne napeljave z napetostjo 220 kV ali več in dolžino več kot 15 km.

18. Objekti za skladiščenje nafte, petrokemičnih ali kemičnih izdelkov z zmogljivostjo 200 000 ton ali več.

19. Druge dejavnosti:

– obrati za predhodno obdelavo (postopki, kot so pranje, beljenje, mercerizacija) ali barvanje vlaken ali tkanin, katerih zmogljivost obdelave presega 10 ton na dan;

– obrati za strojenje kož, katerih zmogljivost obdelave presega 12 ton končnih izdelkov na dan;

– a) klavnice z zmogljivostjo zakola več kot 50 ton na dan;

b) obdelava in predelava za proizvodnjo živil iz:

- i) živalskih surovin (razen mleka) s proizvodno zmogljivostjo več kot 75 ton končnih izdelkov na dan;
 - ii) rastlinskih surovin s proizvodno zmogljivostjo več kot 300 ton končnih izdelkov na dan (povprečna četrletna vrednost);
- c) obdelava in predelava mleka, če je količina zbranega mleka več kot 200 ton na dan (povprečna letna vrednost);
- kafilerije z zmogljivostjo predelave več kot 10 ton na dan;
 - obrati za površinsko obdelavo snovi, predmetov ali izdelkov z uporabo organskih topil, zlasti za apreturo, tiskanje, premazovanje, razmaščevanje, impregniranje proti vlagi, klejanje, barvanje, čiščenje ali impregniranje, s porabo več kot 150 kg na uro ali več kot 200 ton na leto;
 - obrati za proizvodnjo ogljika (antracita) ali elektrografita s sežiganjem ali grafitizacijo.

20. Dejavnost, ki ni omenjena v odstavkih 1 do 19 in za katero je udeležba javnosti v skladu z notranjo zakonodajo predvidena s postopkom presoje vplivov na okolje.

21. Določba pododstavka a) prvega odstavka 6. člena te konvencije se ne uporablja za nobeno od zgornjih naštetih dejavnosti, ki se izvaja manj kot dve leti izključno ali v glavnem za raziskave, razvoj in preizkušanje novih metod ali izdelkov, razen če bi lahko povzročila pomembne škodljive učinke na okolje ali zdravje.

22. Če sprememba ali razširitev dejavnosti sama po sebi izpolnjuje merila/mejne vrednosti, določene v tej prilogi, se zanjo uporablja pododstavek a) prvega odstavka 6. člena te konvencije. Za vse druge spremembe ali razširitev dejavnosti se uporablja pododstavek b) prvega odstavka 6. člena te konvencije.

Opombe:

¹ Jedrske elektrarne in drugi jedrski reaktorji se ne štejejo več za take obrate, če so bili jedrsko gorivo in drugi radioaktivno onesnaženi elementi trajno odstranjeni iz obrata.

² V tej konvenciji "letališče" pomeni letališče, ki je skladno z opredelitvijo v Čikaški konvenciji iz leta 1944, s katero je bila ustanovljena Mednarodna organizacija za civilno letalstvo (Priloga 14).

³ V tej konvenciji "hitra cesta" pomeni cesto, ki je skladna z opredelitvijo v Evropskem sporazumu o glavnih mednarodnih prometnih žilah z dne 15. novembra 1975.

Priloga II

ARBITRAŽA

1. Če se spor predloži v reševanje arbitraži v skladu z drugim odstavkom 16. člena, morajo stranka ali stranke v sporu obvestiti sekretariat o predmetu arbitraže in zlasti navesti člene konvencije, katerih razlaga ali uporaba je sporna. Sekretariat pošlje prejete informacije vsem pogodbenicam te konvencije.
2. Rzsodišče sestavljajo trije člani. Tožeča stranka ali stranke in druga stranka ali stranke v sporu imenujejo po enega rzsodnika in tako imenovana rzsodnika sporazumno določita tretjega rzsodnika, ki bo predsednik rzsodišča. Ta ne sme biti državljan nobene od strank v sporu, ne sme imeti običajnega prebivališča na njihovem ozemlju, ne sme biti pri njih zaposlen, niti se ni s to zadevo kakor koli drugače ukvarjal.
3. Če predsednik rzsodišča ni bil določen v dveh mesecih od imenovanja drugega rzsodnika, imenuje predsednika izvršilni sekretar Gospodarske komisije za Evropo na zahtevo ene od strank v sporu v naslednjih dveh mesecih.
4. Če ena od strank v sporu ne imenuje rzsodnika v dveh mesecih po prejemu zahteve, lahko druga stranka o tem obvesti izvršilnega sekretarja Gospodarske komisije za Evropo, ki v naslednjih dveh mesecih določi predsednika rzsodišča. Ko je predsednik rzsodišča določen, zahteva od stranke, ki ni imenovala rzsodnika, da to stori v dveh mesecih. Če tega ne stori v tem roku, predsednik o tem obvesti izvršilnega sekretarja Gospodarske komisije za Evropo, ki imenuje rzsodnika v naslednjih dveh mesecih.
5. Rzsodišče sprejme svojo odločitev v skladu z mednarodnim pravom in določbami te konvencije.
6. Vsako rzsodišče, ustanovljeno v skladu z določbami iz te priloge, pripravi svoj poslovnik.
7. Rzsodišče sprejme odločitev o postopku in vsebini z večino glasov svojih članov.
8. Rzsodišče lahko sprejme vse potrebne ukrepe za ugotovitev dejstev.
9. Stranke v sporu morajo olajšati delo rzsodišča, z vsemi razpoložljivimi sredstvi pa morajo predvsem:
 - a) priskrbeti vso ustrezno dokumentacijo, sredstva za delo in informacije;
 - b) omogočiti rzsodišču, da po potrebi vabi priče ali izvedence in pridobi njihovo pričevanje.
10. Stranke in rzsodniki varujejo tajnost podatkov, ki jih prejmejo kot tajne med postopkom rzsodišča.

11. Na zahtevo ene od strank lahko razsodišče predlagačasne odredbe.
12. Če ena od strank v sporu ne pride pred razsodišče ali če ji ne uspe zagovarjati njenega primera, lahko druga stranka zahteva, da razsodišče nadaljuje postopek in sprejme končno odločitev. Odsotnost stranke ali dejstvo, da ji ni uspelo zagovarjati njenega primera, ne sme biti ovira za nadaljevanje postopka.
13. Razsodišče lahko obravnava in določi nasprotne zahtevke, ki izhajajo neposredno iz predmeta spora.
14. Če razsodišče zaradi posebnih okoliščin primera ne določi drugače, krijejo stroške razsodišča, vključno z denarnim nadomestilom za njegove člane, stranke v sporu v enakih deležih. Razsodišče vodi evidenco vseh svojih stroškov in predloži strankam končni obračun stroškov.
15. Vsaka pogodbenica te konvencije, ki ima pravni interes v sporni zadevi in jo odločitev v tej zadevi lahko prizadene, lahko s soglasjem razsodišča vstopi v postopek.
16. Razsodišče izda razsodbo v petih mesecih od datuma, ko je bilo ustanovljeno, razen če ugotovi, da je treba ta rok podaljšati, vendar le za obdobje, ki ne sme biti daljše od petih mesecev.
17. Razsodbi razsodišča je treba priložiti utemeljitev. Razsodba je dokončna in zavezujoča za vse stranke v sporu. Razsodišče pošlje razsodbo strankam v sporu in sekretariatu. Sekretariat pošlje prejete informacije vsem pogodbenicam te konvencije.
18. Morebiten spor med strankami zaradi razlage ali izvršitve arbitražne odločbe lahko katera koli stranka predloži razsodišču, ki je razsodbo izdalo, če pa to ni več mogoče, pa drugemu razsodišču, ki se v ta namen ustanovi na enak način kot prvo.